

ĐẨY MẠNH ĐẤU TRANH PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG, LÃNG PHÍ

TRẦN ĐÌNH QUẢNG*

Chống tham nhũng đã và đang là vấn đề nóng bỏng và bức xúc của nhiều quốc gia trên thế giới. Tại Việt Nam, tham nhũng đã thực sự trở thành hiểm họa, là một nguy cơ nghiêm trọng đe dọa đến sự phát triển bền vững của đất nước ta. Vì vậy, Đảng ta đã có những chủ trương, giải pháp đồng bộ, kiên quyết đẩy mạnh cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng gắn với chống lãng phí, quan liêu, buôn lậu, đặc biệt chống các hành vi lợi dụng chức quyền để sách nhiễu, tham ô, nhận hối lộ, làm giàu bất chính.

Đảng ta đã vạch rõ: Đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí là một nhiệm vụ trọng tâm của công tác xây dựng Đảng; nhiệm vụ trực tiếp, thường xuyên của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội. Các cấp uỷ và tổ chức Đảng phải nhận thức sâu sắc tính cấp thiết, lâu dài phức tạp và khó khăn của cuộc đấu tranh phòng chống tham nhũng, lãng phí, có quyết tâm chính trị cao, đấu tranh kiên quyết, kiên trì, liên tục, có hiệu quả từ Trung ương đến cơ sở, trong Đảng, Nhà nước và toàn xã hội; có hệ thống giải pháp đồng bộ, cụ thể và có hiệu lực về tuyên truyền, giáo dục và hành chính, về kinh tế, tài chính và pháp luật, về thanh tra, kiểm tra và giám sát, về chế độ chính sách đãi ngộ và kỷ luật Đảng, sử dụng sức mạnh tổng hợp của tổ chức Đảng, bộ máy Nhà nước,

Mặt trận, các đoàn thể nhân dân và các phương tiện thông tin đại chúng.

Các cấp uỷ và tổ chức Đảng, cán bộ, đảng viên trước hết là cán bộ lãnh đạo cấp cao phải thực sự tiên phong, gương mẫu đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí.

Nghị quyết Đại hội X chỉ rõ: "Đẩy mạnh cuộc vận động xây dựng chính đôn Đảng theo tinh thần Nghị quyết Trung ương 6 (lần 2) khoá VIII, bổ sung thêm những yêu cầu, biện pháp mới phù hợp, đưa cuộc vận động đi vào chiều sâu. Coi trọng giáo dục chính trị tư tưởng, tự tu dưỡng rèn luyện của cán bộ, đảng viên; công tác quản lý cán bộ, đảng viên của tổ chức đảng, đẩy mạnh đấu tranh tự phê bình và phê bình, mở rộng dân chủ, công khai. Biêu dương và nhân rộng những tấm gương cần kiệm, liêm chính, chí công vô tư.

Hoàn thiện cơ chế, chính sách, pháp luật, nhất là về kinh tế, tài chính; về cơ chế, giải pháp phòng ngừa; cơ chế giám sát, phản biện của mặt trận và các đoàn thể nhân dân. Đẩy mạnh cải cách hành chính nhà nước. Xác định rõ chế độ trách nhiệm của tổ chức và cá nhân, nhất là người đứng đầu trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí.

Tăng cường chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và tổ chức bộ máy công tác kiểm tra và kỷ luật của Đảng; củng cố, kiện toàn nâng cao hiệu lực của hệ thống thanh

* Cán bộ tiền khởi nghĩa, nguyên Giám đốc NXB thông tin - lý luận

tra các cấp, các cơ quan bảo vệ pháp luật và sự phối hợp chặt chẽ giữa các cơ quan có liên quan.

Xây dựng hệ thống chính sách phân phối thu nhập xã hội và chế độ đãi ngộ công bằng, hợp lý bảo đảm đời sống của cán bộ, công chức. Công khai hoá các chế độ, chính sách để cán bộ, đảng viên và nhân dân giám sát, kiểm tra.

Xây dựng thiết chế khuyến khích, bảo vệ cán bộ, đảng viên và nhân dân tham gia giám sát, phát hiện, đấu tranh chống tham nhũng, lãng phí.

Xử lý kịp thời nghiêm minh, công khai theo kỷ luật Đảng và pháp luật của Nhà nước đối với những cán bộ, công chức tham nhũng, bao che cho tham nhũng, gây thiệt hại về tài sản của Nhà nước, của nhân dân, dù người đó ở chức vụ nào, đương chức hay đã nghỉ hưu. Tịch thu tài sản có nguồn gốc từ tham nhũng.

Các cấp uỷ, tổ chức đảng các cấp, các ngành, cơ quan, đơn vị phải lãnh đạo chặt chẽ cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí không để những phần tử xấu, các thế lực thù địch lợi dụng cuộc đấu tranh này kích động, gây rối.

Thành lập các ban chỉ đạo phòng, chống tham nhũng trung ương và địa phương đủ mạnh, có thực quyền, hoạt động có hiệu quả. **Đẩy mạnh công tác quốc tế về phòng, chống tham nhũng**¹.

Trước đây, ngày 3-2-2002, Bộ chính trị đã có Quy định 19 Điều đảng viên không được làm (QĐ số 19/TW). Chính phủ cũng đã ban hành nhiều văn bản để thực hiện cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí. Thủ tướng Chính phủ đã ban hành QĐ số 273/TT (2002) về thanh tra, kiểm tra việc đầu tư xây dựng và quản lý đất đai, là lĩnh vực có nhiều bức xúc và nhiều đơn tố cáo về tham nhũng lãng phí. Đồng thời, Ủy ban Thường vụ Quốc hội đã thông qua Pháp lệnh chống tham nhũng và Quốc hội đã thảo luận, thông qua 2 bộ luật quan trọng: Luật phòng chống tham nhũng và Luật thực hành tiết kiệm, chống lãng phí (2005). Nhiều hội nghị Trung ương, Đảng ta đã chỉ đạo các cấp ủy Đảng phải kiên quyết thực hiện bằng được các chủ trương biện pháp ngăn chặn và bài trừ tệ nạn tham nhũng, lãng phí.

Như vậy là Đảng, Chính phủ và Quốc hội đã có nhiều chủ trương, giải pháp đồng bộ đẩy mạnh cuộc đấu tranh phòng chống tham nhũng, lãng phí. Thế nhưng, tại sao tệ nạn tham nhũng không giảm mà ngày càng phát triển, với qui mô, tính chất ngày một phức tạp?

Theo đánh giá của Thanh tra Chính phủ, những vụ đã phát hiện và xử lý chỉ chiếm tỷ lệ nhỏ so với các hành vi tham nhũng. Sau 5 năm thực hiện Pháp lệnh chống tham nhũng, chỉ tính riêng năm 2004, các cấp, các ngành đã tiến hành 7.325 cuộc thanh tra, kiểm tra có trọng tâm, trọng điểm vào một số ngành, lĩnh vực dễ phát sinh tham nhũng, lãng phí. Đồng thời xem xét kết luận xử lý 10.373 đơn tố cáo. Qua thanh tra kiểm tra và xem xét đơn thư tố cáo về tệ nạn tham nhũng cho thấy, ngày càng có những thủ đoạn tinh vi, xảo quyệt hơn. Trong kinh doanh lậu thuế, chiếm dụng vốn. Trong xuất nhập khẩu thì móc ngoặc, hợp thức hoá giấy tờ mua bán. Trong một số đơn vị hành chính sự nghiệp có quỹ đen. Trong một số doanh nghiệp sản xuất kinh doanh thì vi phạm chế độ kế toán, thống kê, mua sắm trang thiết bị vượt tiêu chuẩn đã quy định. Trong quản lý nhà đất thì mua bán trá hình, cấp nhượng sai chế độ, chính sách. Trong việc thực hiện chính sách xã hội thì có một số vụ làm giả giấy tờ, khai man. Tham nhũng còn gắn chặt với buôn lậu. Những kẻ tham nhũng không chỉ bao che tiếp tay cho buôn lậu mà còn dùng hàng, phương tiện của Nhà nước để buôn lậu.

Hiện nay, tham nhũng xuất hiện ở nhiều ngành, nhiều cấp, nhiều lĩnh vực, đặc biệt là ở một số cơ quan đơn vị quản lý một khối lượng lớn tiền, ngoại tệ, hàng hoá, vật tư. Tham nhũng cũng đã xuất hiện ở một số đơn vị bảo vệ pháp luật, những hành vi cố ý làm trái chính sách, trái với quy định của Nhà nước; có mối quan hệ chặt chẽ hơn giữa một số cơ quan có liên quan đến kinh tế, tài chính với bọn gian thương, với bọn tham nhũng ở ngay trong cơ quan, đơn vị đó, làm cho việc phát hiện, đấu tranh phòng chống tham nhũng có nhiều khó khăn phức tạp.

Vậy cần phải tìm ra nguyên nhân vì sao tệ nạn tham nhũng không giảm mà ngày càng phát triển với

những thủ đoạn tinh vi, xảo quyệt hơn để kiên quyết khắc phục và tổ chức thực hiện có hiệu quả những chủ trương, giải pháp đẩy mạnh cuộc đấu tranh chống tham nhũng, lãng phí.

Điều đó, một mặt là do một bộ phận cán bộ, đảng viên, công chức (kể cả một số cán bộ có chức quyền) thoái hoá, biến chất; không kịp thời kiểm tra, thanh tra, xử lý nghiêm minh những kẻ vi phạm pháp luật, điều lệ Đảng. Qua đó, mà giáo dục nâng cao phẩm chất đạo đức, lối sống lành mạnh trong cán bộ, đảng viên, công chức.

Mặt khác, do những sơ hở trong tổ chức, quản lý và chưa thực hiện nghiêm túc các chế độ, quy chế, quy định về quản lý kinh tế, tài chính, vật tư, tài sản của Nhà nước, chế độ chi tiêu, cấp phát, chế độ chịu trách nhiệm của thủ trưởng cơ quan, đơn vị và người chịu trách nhiệm trực tiếp quản lý kinh tế tài chính, vật tư, tài sản của Nhà nước (kế toán, thủ quỹ...). Không ít cá nhân lợi dụng chức vụ và quyền hạn, lợi dụng những sơ hở trong quản lý nhà nước, móc nối với nhau để tham nhũng chiếm đoạt tài sản, tiền bạc của Nhà nước. Những cơ quan có trách nhiệm trong phòng chống tham nhũng tiến hành còn chưa đồng bộ, thiếu kiên quyết và triệt để, chưa “đào tận gốc tước tận rễ”, còn e ngại né tránh, sợ bứt dây động rừng. Chẳng hạn như việc kê khai tài sản theo Nghị định của Chính phủ đã ban hành nhằm làm rõ ràng, minh bạch về tài sản của cá nhân và gia đình cán bộ, công chức, tạo điều kiện để các tổ chức quản lý và quản chúng giám sát việc hình thành tài sản mới góp phần ngăn chặn tham nhũng, tiêu cực. Đây là một Nghị định rất đúng đắn, nhưng việc tiến hành còn chậm, làm qua loa, thiếu kiên quyết thực hiện đến nơi đến chốn. Nếu càng kéo dài thì những kẻ giàu có vì tham nhũng sẽ tìm mọi cách phân tán tài sản làm cho việc kê khai tài sản không đạt hiệu quả.

Phòng chống tệ nạn tham nhũng là vấn đề phức tạp và lâu dài, cần được tiến hành thường xuyên, kiên quyết bằng những chủ trương, giải pháp đồng bộ. Trước mắt xin đề nghị kiên quyết tiến hành mấy biện pháp sau đây:

- Phải tiếp tục tiến hành kiên quyết, có hiệu quả Nghị định của Chính phủ về kê khai tài sản của cá nhân

và gia đình cán bộ, công chức. Trước hết là cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp phải tự giác kê khai tài sản; phải đưa ra tập thể, các tổ chức Đảng, chính quyền, các tổ chức quần chúng để thực hiện kê khai tài sản minh bạch. Phải tìm ra tận gốc, đâu là tài sản có giá trị lớn do tham nhũng mà có. Việc kê khai tài sản cần được tiến hành có trọng tâm, trọng điểm chứ không làm tràn lan. Tiến hành kê khai, kiểm tra mọi cán bộ, đảng viên, công chức có dấu hiệu nghi vấn tham nhũng và không nên để kéo dài cho những kẻ có mưu đồ tham nhũng tìm mọi cách phân tán tài sản, làm cho việc kê khai tài sản phức tạp, không đạt được hiệu quả.

- Cần có quy chế rõ ràng để phát hiện những kẻ có mưu đồ tham nhũng. Có chế độ khen thưởng cho những người có công phát hiện đúng đắn những kẻ tham nhũng, nhưng phải giữ bí mật cho họ để tránh thù oán cá nhân.

- Rà soát lại các chế độ, quy chế, quy định về quản lý kinh tế, tài chính, vật tư và tài sản của Nhà nước; chế độ chi tiêu, cấp phát, chế độ chịu trách nhiệm của thủ trưởng cơ quan, đơn vị và người trực tiếp quản lý (kế toán, tài vụ, thủ kho, thủ quỹ ...) phải được thực hiện chặt chẽ, nghiêm túc thì mới có thể ngăn chặn, đẩy lùi tệ nạn tham nhũng, lãng phí.

- Đẩy mạnh cải cách hành chính, xoá bỏ các thủ tục phiền hà, nhất là ở những lĩnh vực, những khâu dễ sách nhiễu, tham ô, nhận hối lộ, làm giàu bất chính; tiếp tục hoàn thiện cơ chế quản lý, hệ thống pháp luật.

- Về mặt tổ chức thực hiện, sớm thành lập ban chuyên trách chống tham nhũng và kê khai tài sản từ Trung ương đến các tỉnh, thành, quận, huyện và cơ sở. Vấn đề quan trọng là phải chọn cử vào Ban những đồng chí có phẩm chất tốt, chí công vô tư, có lối sống lành mạnh, kiên quyết thẳng thắn, có uy tín, được dân tin nhiệm và có năng lực.

---

1. Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X, CTQG, H, 2006, tr.287-289.